

# ANDULA

## Šikovná Andula nad Antarktidou

Anna, Ann... Tohle jméno se mi vždycky líbilo. Je prosté a vznešené zároveň. A představte si, že v Československu tímhle jménem označují letadlo Antonov – An2. Říkají mu „Andula“, což je jeden z mnoha místních tvarů krásného jména Anna. Pochopil jsem proč, prostě ho mají rádi. „Andula“ Je to totiž velmi šikovné a univerzální letadélko. Ne zrovna velké, ale pevné jako pěkná holka, když ji sevřete v náručí. A já, Antonio Cameron junior, mám rád obojí – ženy i letadla. V jistém smyslu se s oběma těmito fenomény můžete dostat do nebe... Ale zpátky k Andule.

První prototyp Antonova vzlétl dva roky po druhé světové válce, 31. srpna 1947. Jednalo se o letoun poháněný sedmiválcovým motorem AŠ-21 a byl označen zkratkou SChA-1. Vývojáři původně pracovali na zemědělském letadle, ovšem z jejich dílny vyšel stroj tak univerzální, že jej jeho schopnosti předurčily pro využití v mnoha jiných oblastech. Sloužila armádě, ale také jako dopravní letadlo a zamilovali si jej i výsadkáři. Andula měla nespočet dobrých vlastností, ale asi nejvíce se proslavila svým krátkým vzletem, délkou startu a přistání dosahovala 200 metrů, a tím, že dokázala operovat z nezpevněných ploch a na velkých vodních plochách přistávala na plovácích.

Robustní dvouplošník prokázal své unikátní vlastnosti i v Arktidě i Antarktidě, neboť díky vysoké odolnosti měl také polární verzi. Polární An-12 se zvlášť upraveným trupem, jehož spodní část měla tvar plochého člunu s lehce naznačeným kýlem, jsem ostatně také sám pilotoval. V případě nouze mohl tento typ stroje přistát na sněhu či ledu, aniž by se poškodil. Osobně jsem měl možnost za polárním kruhem vyzkoušet a ocenit jeho speciálně upravený podvozek, kdy kola nahradily lyže opatřené brzdami a elektrickým vytápěním, aby nepřimrzly k terénu.

Tehdy se k severnímu pólu vydala skupina pěti polárníků. Dva Francouzi, dva Angličani a jeden Dán. Na cestu se připravovali dlouho a měli všechno opravdu dobře naplánované. Ale co si dopředu nenaplánuje nikdo, je počasí. Víte, že v Antarktidě se střídá polární den a polární noc a že se budete potýkat s teplotou třicet stupňů pod nulou. Ale kdy se přičene silný protivítr se sněhem, a teplota tak klesne k minus pětadesáti, to ví jen bůh. A když se rozhodne, že vás potrestá za vaši zpupnou snahu zvítězit nad přírodou, nejspíš na to doplatíte. A právě to se stalo zmíněné mezinárodní výpravě. Šílené počasí zpomalilo její cestu a zásoby i síly začaly ubývat. Navíc se stalo, že dánský polárník udělal chybu, kvůli které spadl do vody. Ostatní jej sice vytáhli, ale omrzliny, které utrpěl a které se nehojily, byly tak zásadní, že mu začalo jít o život. Dostal jsem za úkol vydat se do Antarktidy a výpravu dopravit do bezpečí.

Vyrážel jsem v polovině července, v Anglii panovala vedra k zalknutí. Těžko si představit, že je to někde jinak. Ale bylo... Mezipřistání jsem měl na Špicberkách, poslední výspě civilizace, a pak už jsem se vznesl nad nekonečnou bílou pláň. Zpočátku to pro mě byla zajímavá a nezvyklá podívaná, ale pak mi krajina začala připadat jednotvárná. Pode mnou ubíhaly tak zvané torosy, což jsou obrovské ledové hromady. Souvislou bílou plochu tu a tam protínaly pukliny v ledu, některé jen metr dva široké, ale jiné v šířce dvě stě nebo tři sta metrů. Pak idyla skončila. Začal se zvedat prudký vítr a já se musel potýkat se silnými turbulencemi. Andula se propadala a zase stoupala vzhůru, ale držela se statečně. Když se k větru přidalo husté sněžení, začal jsem se docela obyčejně bát. Podaří se mi vůbec přistát? A pokud ano, bude ještě koho zachraňovat?

Výprava se naštěstí utábořila v místě, kde nebyly žádné ledové hory, ani praskliny, aby mi umožnila bezpečně přistát. Čtyři její členové, kterým ještě zbývaly nějaké síly, zbudovali ze sněhu iglú a v něm čekali na záchranu. Vztyčili improvizovaný stožár, ke kterému přivázali červenou deku, aby byla viditelná už z dálky. Jenže hleďte v hustém sněžení deku! Byli jsme spojeni vysílačkou a já doufal, že spojení vydrží. Pode mnou zamrzlý Severní ledový oceán, sníh ve vírech hnaný vichřicí... Cítil jsem se mizerně. Pokoušel jsem se očima proniknout bílou stěnou. Už bych měl přece být u cíle! V tu chvíli si ten nahoře, který všechno řídí, asi řekl, že si za svou odvahu zasloužím malou odměnu, a tak na chvíli zmínil chumelenici. A v tom jsem ji uviděl – červenou deku, která se zmítala ve větru. Polárníky nebylo nikde vidět. Ale došlo mi, že v kvílení vichřice nemohli slyšet motory moji Anduly. Obletěl jsem planinu, a když jsem skutečně nikde neobjevil žádnou puklinu v ledu, šel jsem na přistání. Vrtule letadla zvířila sněh, takže jsem dosedl v bílém oblaku. A v tu chvíli jsem je uviděl, zachumlané postavičky vylézající z provizorního obydlí. Zimou ztrápení cestovatelé plakali štěstím a slzy jim okamžitě mrzly na tvářích. Rozuměl jsem tomu. Samota, kterou cítíte uprostřed ledu, sněhu a mrazu, je šílená.

Musím říci, že takové nadšení, které mě ovládlo, když jsme přistáli na Špicberkách, tedy v bezpečí civilizace, mi snad nepřipravilo žádné jiné letiště. Antarktida je nádherné místo, ale také divoké a nemilosrdné. Už nikdy jsem neměl touhu se tam vrátit.